

Meidenwerk en de rol van het netwerk

factsheet

Author(s)

Boomkens, Cynthia; Metz, Judith

Publication date

2018

License

CC BY

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Boomkens, C., & Metz, J. (2018). *Meidenwerk en de rol van het netwerk: factsheet*. Hogeschool van Amsterdam, Amsterdams Kenniscentrum voor Maatschappelijke Innovatie.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: <https://www.amsterdamuas.com/library/contact/questions>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

LECTORAAT YOUTH SPOT

MEIDENWERK EN DE ROL VAN HET NETWERK

FACTSHEET

Cynthia Boomkens
Judith Metz

In deze factsheet lees je over de rol van het netwerk in de identiteitsontwikkeling van meisjes en jonge vrouwen (meiden). Ook lees je hoe het meidenwerk meer gebruik kan maken van het netwerk om eraan bij te dragen dat meiden (leren) zelf vormgeven aan

hun leven als deel van de samenleving. Aanleiding hiervoor zijn vragen van het meidenwerk over hoe deze omgevingen van invloed zijn op het (leren) zelf vormgeven aan het eigen leven en wat voor invloed het meidenwerk hierop heeft.

De rol van het netwerk in de identiteitsontwikkeling van meiden

Onder het netwerk verstaan we alle omgevingen die invloed hebben op de ontwikkeling van meiden. De ecologische systeemtheorie van Bronfenbrenner (1979) bevestigt het belang van de omgeving voor het (leren) zelf vormgeven aan het eigen leven als deel van de samenleving. De theorie stelt dat het opgroeien van kinderen en jongeren het resultaat is van interacties tussen de jongere zelf en de complexe omgeving. Na de uitwerking van de rol van het netwerk in de identiteitsontwikkeling van meisjes en jonge vrouwen, wordt ingezoomd op vrienden, partner, familie en school.

Het netwerk vormt een belangrijk deel van de omgeving waarbinnen jongeren opgroeien. Over specifiek de rol van het netwerk in de identiteitsontwikkeling van meiden is weinig bekend. Literatuuronderzoek maakt duidelijk dat het netwerk op drie manieren van invloed is op de identiteitsontwikkeling van meiden. In de eerste plaats stemmen meiden hun keuzes en gedrag af op de regels, normen, waarden en gebruiken van haar netwerk (Borovoy en Ghodsee 2012; Boomkens & Metz 2015). Specifiek voor meiden is dat zij meer dan jongens rekening houden met wat het netwerk van hen verwacht (Borovoy & Ghodsee, 2012; Charrad, 2010; Samman & Santos, 2009). Met name jonge vrouwen zijn bezig met aan de ene kant proberen te voldoen aan deze verwachtingen en aan de andere kant te ontdekken waar zij zelf behoefte aan hebben of verwachtingen over hebben (Isaacs, 2013). Ook kan het netwerk tegenstrijdige verwachtingen stellen aan een meisje (denk bijvoorbeeld aan het opbouwen van een carrière en tegelijkertijd zorgen voor kinderen en het huishouden). Voor het meisje betekent dit dat zij voor de uitdaging staat een antwoord te vinden op deze complexiteit.

Het netwerk vormt ten tweede een belangrijke hulpbron voor jongeren (Bradford, 2012). Zo is bekend dat het hebben van een relatie met een pro sociale volwassene, anders dan de ouder, zeer belangrijk is voor een positieve ontwikkeling van meiden (Van Regenmortel, 2002; Ince, van Yperen & Valkestijn, 2013). Een pro sociale volwassene kan bijvoorbeeld een betrokken leraar, een dominee of een meidenwerker zijn (Van Regenmortel, 2002). Deze volwassene kan directe steun geven (door bijvoorbeeld een rolmodel te zijn of emotionele steun te bieden) of indirecte steun geven (bijvoorbeeld wanneer ouders via deze persoon opvoedingsondersteuning krijgen) (Inca et al., 2013). Ook de erkenning en waardering van positief gedrag vanuit het netwerk is belangrijk (Inca et al., 2013). Hiermee wordt bedoeld dat het goede gedrag beloond dient te worden. Door het positief bekrachtigen van jongeren door school, vrienden, ouders of de meidenwerker zal het meisje dit gedrag vaker laten zien. Het opgroeien in een omgeving waarin hulpbronnen schaars zijn of ontbreken wordt gezien als een risicofactor. Een voorbeeld hiervan is dat het niet stimuleren van sociaal wenselijk gedrag, het ontbreken van controle op gedrag, onduidelijke normen, of de aanwezigheid van normen die bevorderend zijn voor anti-sociaal gedrag of drugsgebruik, geweld en criminaliteit (Inca et al., 2013). Hetzelfde geldt voor het opgroeien in een omgeving waarin alcohol, drugs en wapens beschikbaar zijn.

Ten slotte biedt het netwerk een leeromgeving voor meiden. Door te participeren in het netwerk kunnen meiden kennis en vaardigheden leren die hen helpen om weloverwogen keuzes te maken over het eigen leven en hen toerusten om zelf bepaalde acties te kunnen ondernemen (Christens, Peterson & Speer, 2011). Een voorbeeld hiervan is het hebben van een 'constructieve tijdsbesteding' (Inca et al., 2013). Hierbij gaat het om het bieden van een vrijetijdsbesteding die jongeren niet alleen in contact brengt met volwassenen die hen steunen, maar ook hen ondersteunen bij het ontwikkelen van hun eigen talenten en vaardigheden.

Invloedrijke netwerken voor meiden

Vrienden

Meiden ervaren meer steun, intimiteit, afhankelijkheid en interpersoonlijke betrokkenheid in hun vriendschappen dan jongens, wat een positief effect heeft op de identiteitsontwikkeling (Nijhof & Engels, 2015). Vriendschappen van meiden vertonen daarnaast meer pro sociaal gedrag en empathie. Vriendschappen van jongens kenmerken zich daarentegen in de omvang (jongens hebben vaak een groter sociaal netwerk) en door hiërarchie. Daarnaast blijken meiden meer gefocust te zijn op relaties en blijken zij zich meer zorgen te maken over hoe anderen hen zien. De kwaliteit van deze vriendschappen hangt daarmee ook samen met het ontstaan van probleemgedrag (Matthews & Hubbard, 2008). Een verklaring daarvoor is de druk die meiden van hun leeftijdsgenoten ervaren om bepaald gedrag of houding aan te nemen, zodat zij door hun leeftijdsgenoten worden geaccepteerd (ook bekend als *peer pressure*: Duits, 2008). Belangrijke risicofactoren voor de ontwikkeling van meiden op het gebied van vriendschappen is daarom het omgaan met leeftijdsgenoten die probleemgedrag vertonen of lid zijn van een jeugdbende (Ince et al., 2013). Meiden worden door hen namelijk beïnvloed om ook dit gedrag te vertonen.

Partner

Het hebben van een romantische relatie is een belangrijk onderdeel van het jong-zijn (Bradford, 2012). Romantische relaties kunnen in deze periode het zelfconcept en zelfbeeld

zowel positief als negatief beïnvloeden, op een andere manier dan ouders en leeftijdsgenoten dit doen. Door positieve ervaringen met romantische relaties, voelen jongeren zich aantrekkelijker dan wanneer zij negatieve ervaringen hiermee hebben. Bij meiden specifiek blijken goede romantische relaties de status van het meisje in haar vriendengroep te verhogen, wat ook haar zelfbeeld positief beïnvloedt (Nijhof & Engels, 2015). Negatieve ervaringen in een romantische relatie kan echter ook leiden tot een negatief zelfbeeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan onderdrukking in een relatie, huiselijk geweld of het hebben van een partner met problemen, zoals verslaving of psychische problemen.

In sommige gevallen heeft een partner niet het beste met een meisje voor. Dit zien we bijvoorbeeld bij *loverboys*, 'jonge mannen die (jonge) meiden met vleien, versieren, misleiden en inkapselen aan het werk weten te krijgen in de prostitutie.' (Van Terpstra, 2005, p.42). Voor slachtoffers van *loverboys* is het moeilijk om uit die situatie te komen. Deze meiden hebben vaak het gevoel dat niemand meer om hen geeft en zijn emotioneel afhankelijk geworden van hun *loverboy*.

Familie

De familie van meiden speelt een belangrijke rol in de identiteitsontwikkeling van meiden, met name in het (leren) zelf vormgeven aan het eigen leven. Wanneer er problemen in de familie zijn, met name in het gezin, heeft dit daarom negatieve gevolgen voor hoe de meiden zich ontwikkelen. Meisjes steunen namelijk (emotioneel) meer op hun ouders en ervaren meer steun, intimiteit, afhankelijkheid en interpersoonlijke betrokkenheid in sociale relaties (Kroneman & Van der Molen, 2015). Zodra er verstoringen of stressoren in het gezin zijn, voelen meisjes dat eerder dan jongens aan (Lee, Burkan, Zimiles, & Ladewski, 1994).

Tijdens de adolescentie krijgen meiden behoefte aan autonomie en onafhankelijkheid, waardoor zij zich los willen maken van hun ouders. Daardoor neemt het aantal conflicten toe en de warmte/ affectie neemt af. Met name meiden ervaren deze verandering meer dan jongens (McGue, Elkins, Walden, & Iacono, 2005). Ondanks dat vrienden steeds belangrijker worden naarmate meiden ouder worden, blijven ouders belangrijk voor de ontwikkeling van het zelfconcept van meiden (Nijland, Boomkens, & Metz, 2016). Ouders spreken bijvoorbeeld vaker met hun dochters over emoties en bieden meer steun en intimiteit (Fivush & Buckner, 2000; Nijland, Boomkens, & Metz, 2016), monitoren en tonen interesse in de vriendschappen van hun dochters en spenderen meer tijd in het bijzijn van hun dochter en haar vrienden (Updegraff, McHale, Crouter & Kupanoff,

2001). Daarnaast maken ouders zich meer zorgen om de (sociale) veiligheid van hun dochter (Carver, Timperio, Hesketh, & Crawford, 2010; Hornby-Turner, Hampshire, & Pollard, 2014; McDonald, Deakin, & Aalborg, 2010).

Meer informatie over hoe de familie invloed heeft op het versterken van agency van meiden kun je lezen in de factsheet *Meidenwerk en de rol van familie*.

School

School is enerzijds belangrijk voor het behalen van een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt en de mogelijkheid voor het opdoen van kennis en vaardigheden (Spanjaard & Slot, 2015). Daarnaast is school ook een omgeving waar jongeren hun tijd doorbrengen, sociale relaties aangaan en toegang hebben tot hulpbronnen zoals internet, bibliotheek, pro-sociale volwassenen, rolmodellen of hulpverlening.

Problemen op school, om welke reden dan ook, belemmeren het (leren) vormgeven van het eigen leven. Immers, als meiden school niet zinvol of niet leuk vinden, slecht presteren of afwezig zijn maakt dat school tot een omgeving waar jongeren minder (graag) zijn. Het gevolg hiervan is dat zij minder toegang hebben tot de sociale relaties en hulpbronnen in de school. Ook doen deze meiden minder kennis en vaardigheden op. Daarnaast kan het ertoe leiden dat zij school vroegtijdig verlaten. Schoolverlaten zonder een startkwalificatie geeft jongeren weinig vooruitzicht op werk waardoor zij minder kans hebben om in hun eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. Bijna altijd leiden problemen op school tot een faalervaring, wat negatief uitwerkt op de motivatie om iets te bereiken, het zelfvertrouwen, het zelfbeeld en ten slotte het toekomstperspectief (Abdallah, Kooijmans & Sonneveld, 2016).

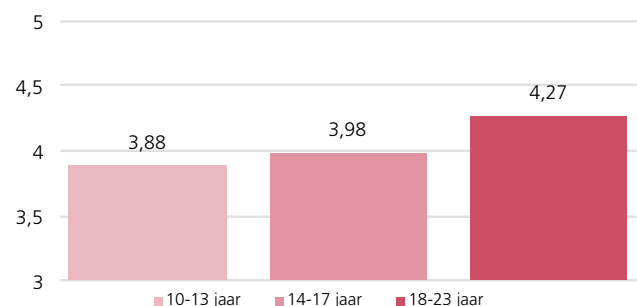
De oorzaken van problemen op school zijn divers. De aanwezigheid van een beperking, persoonlijke problemen, mantelzorgtaken of het ontbreken van steun vanuit de thuissituatie spelen in het persoonlijke leven van jongeren een rol. Ook komt het voor dat juist de schoolomgeving de problemen veroorzaakt. Voorbeelden hiervan zijn het niet passend zijn of het ontbreken van pedagogisch beleid, veiligheid op school, het onderwijsniveau dat onvoldoende aansluit bij het leervermogen van de jongere of de match met de leraar. Ten slotte spelen sociale relaties met leeftijdsgenoten een rol bij het ontstaan van problemen op school. Uitingen daarvan zijn het ontbreken van vrienden, peer-pressure (zie ook vriendschappen) of gepest worden.

Onderzoek naar rol van het netwerk in vormgeven eigen leven

Tussen november 2016 en februari 2017 heeft het lectoraat Youth Spot aan meiden die naar het meidenwerk komen gevraagd wat zij belangrijk vinden bij het maken van keuzes over hun eigen leven. Het meest belangrijk vinden meiden dat zij zelf kunnen bepalen wie zij willen zijn (zie tabel 1). Meiden willen dus op zoek gaan naar wie zij zelf willen zijn en daarin bepalen wat zij zelf belangrijk vinden. Overigens valt op dat jonge meiden (tussen de 10 en 13 jaar) minder resoluut zijn in hoe belangrijk zij dit vinden (zij scoren een 3.88 op een 5-puntschaal) dan oudere meiden (Tussen de 18 en 23 jaar, zij scoren een 4.27 op een 5-puntschaal).

Tabel 1.

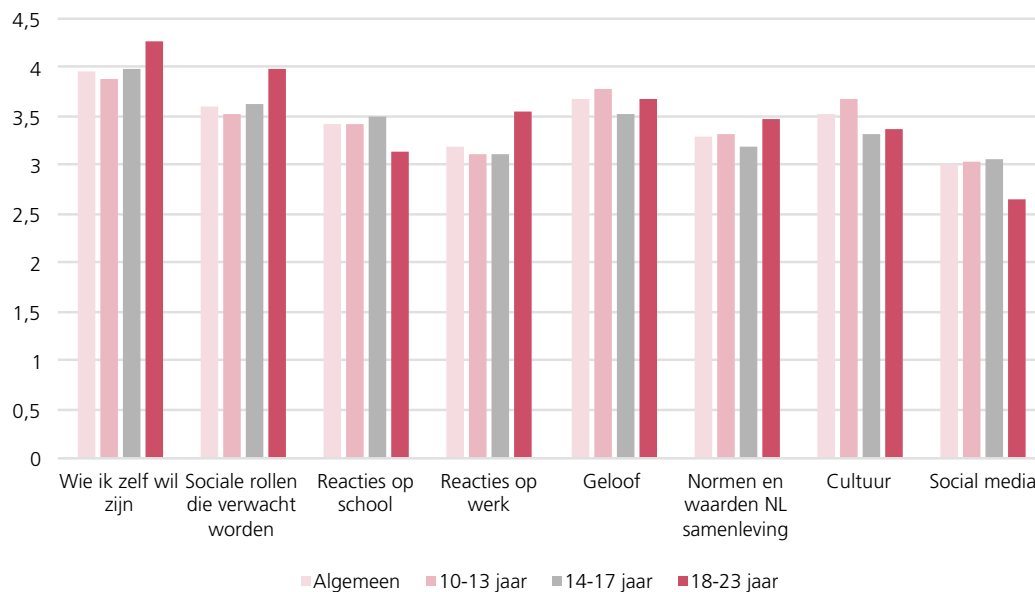
Hoe belangrijk vinden meiden dat zij hun eigen leven zelf vorm kunnen geven? (N=374)

Wanneer we kijken waar meiden nog meer rekening mee houden in het zelf vorm geven aan het eigen leven, zien we dat religie een belangrijke rol speelt bij de meiden. Ook de sociale rollen die van meiden worden verwacht (bijv. moeder worden, carrière opbouwen) vinden zij belangrijk. Oudere meiden kijken daarbij of hetgeen wat zij willen passend is bij de sociale rollen die van hen worden verwacht. Tot slot houden veel meiden rekening met hun cultuur waartoe zij behoren. Hier valt op dat met name jonge meiden dit belangrijk vinden. Dat laat zien dat de meiden die naar het meidenwerk komen enerzijds hun leven vorm (willen) geven op de manier dat zij zelf belangrijk vinden, maar anderzijds rekening houden met wat van hen in het algemeen (en/of vanuit religie of cultuur) verwacht wordt en wat vanuit de religie of cultuur van hen verwacht wordt. Minder belangrijk vinden meiden de reacties die zij krijgen op social media (een 3.0 op een 5-puntschaal betekent dat meiden het er niet mee eens/niet mee oneens waren). Opvallend hierbij is dat oudere meiden reacties op social media minder belangrijk vinden dan jonge meiden.

Tabel 2.

Waarmee houden meiden rekening in het vorm geven van hun eigen leven? (N=369)

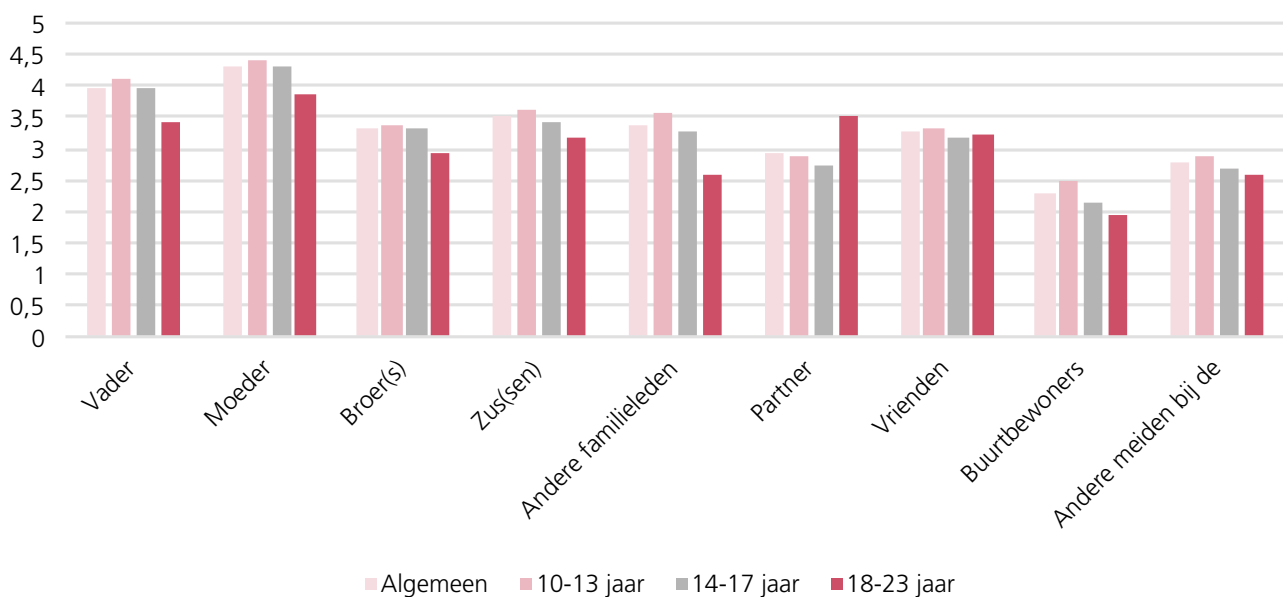

Ten slotte is aan deze meiden gevraagd wiens mening zij belangrijk vinden in het maken van keuzes over hun eigen leven.

Tabel 3 laat zien dat de mening van ouders (waarbij meiden de mening van hun moeder belangrijker vinden dan die van hun vader) het meest belangrijk is. Oudere meiden hechten minder belang aan de mening van hun ouders dan jonge meiden. Echter blijft de mening van hun moeder wel het meest belangrijk voor deze meiden, gevolgd door de mening van hun partner.

Tabel 3.

Meningen waarmee meiden rekening houden in het vorm geven van hun eigen leven

Het meidenwerk en de rol van het netwerk in het vormgeven van het eigen leven

Uit deze factsheet blijkt dat het netwerk zeer belangrijk is in het (zelf) leren vormgeven aan het eigen leven. Meiden en vrouwen zoeken namelijk een weg tussen enerzijds wie zij zelf willen zijn en anderzijds wat er vanuit haar omgeving (zoals familie, vrienden, samenleving) van haar verwacht wordt (Charrad, 2010; Isaacs, 2002; Samman & Santos, 2009). Op basis van de beschikbare theorie kunnen we stellen dat het netwerk op drie manieren een rol speelt in hoe meiden (leren) zelf vormgeven aan het eigen leven. (1) In elk netwerk bestaan verschillende regels, normen, waarden en gebruiken die de context vormen waarop meiden hun keuzes en gedrag afstemmen. (2) Het netwerk vormt een belangrijke hulpbron bij het zelf vormgeven aan het eigen leven en (3) het netwerk fungeert als leeromgeving waarin meiden kunnen ontdekken wat zij zelf belangrijk vinden en oefenen met wat zij willen bereiken. Tegelijkertijd is gebleken dat de invloed van het netwerk op het (leren) zelf vormgeven aan het eigen leven niet vanzelfsprekend positief is. Wanneer er een netwerk ontbreekt, ook bekend als sociale uitsluiting, of wanneer meiden geen toegang hebben tot een bepaald netwerk, kan dat negatieve gevolgen hebben voor haar identiteitsontwikkeling. Ten tweede kunnen problemen tussen een meisje en leden van een netwerk negatieve uitwerkingen hebben op haar ontwikkelingskansen. En tot slot is de kwaliteit van de hulpbronnen die beschikbaar zijn in het netwerk bepalend voor hoe meiden zich ontwikkelen.

Voor meidenwerk biedt deze factsheet vier belangrijke aanknopingspunten voor het betrekken van het netwerk.

1. Het gesprek aangaan

Omdat gebleken is dat meiden hun leven (willen) vormgeven door enerzijds te bedenken wat zij zelf belangrijk vinden en anderzijds rekening houden met wat hun omgeving van hen verwacht, is het belangrijk om het gesprek hierover met meiden aan te gaan. Algemene thema's die besproken kunnen worden zijn de verwachtingen van de omgevingen, zoals trouwen, carrière, seksualiteit etc. Omdat er binnen

het meidenwerk vaak meiden komen van verschillende achtergronden, leren meiden via deze gesprekken ook hoe hun peers (leeftijdsgenoten) omgaan met verwachtingen uit hun omgeving. Deze uitwisseling met peers kan helpen om te ontdekken wat zij zelf belangrijk vinden. Ook leren zij van deze gesprekken dat het normaal is dat meiden soms een weg moeten zoeken tussen wat zij zelf willen en wat mensen uit haar netwerk willen en dat meiden bovendien soms te maken kunnen krijgen met verschillende, of zelfs tegenstrijdige, verwachtingen.

2. In kaart brengen van het netwerk

Voor meidenwerkers is het belangrijk om te begrijpen welke factoren van invloed zijn op de perceptie van wie meiden zelf denken dat zij zijn en wat voor soort leven zij willen leiden (Bradfort, 2012). Daarom is het belangrijk om het netwerk van de meiden in kaart te brengen. Daarin dient er aandacht te zijn voor wat zij belangrijk vinden in het leven en welke personen voor hen belangrijk zijn en waarom. Hierdoor doen meidenwerkers kennis op over het belang van de omgeving voor het meisje (zowel stimulerend als belemmerend), maar biedt het meidenwerkers ook inzicht in welke omgevingen zij de samenwerking kunnen zoeken. Het lectoraat Youth Spot heeft in het kader van het onderzoek Sterk Meidenwerk het instrument "Makers en brekers in je netwerk" ontwikkeld waarmee meiden op zoek gaan naar wat zij graag willen, wie hen daarbij helpen en wie hen daarbij belemmeren (in welke situatie). Dit instrument geeft het meisje zelf ook inzicht in haar omgeving. Voor meidenwerkers biedt dit instrument een hulpmiddel om het netwerk van meiden in kaart te brengen.

3. Samenwerken met het netwerk

Het derde aanknopingspunt is daadwerkelijk samenwerken met het netwerk. Zo is een belangrijke beschermende factor voor een positieve identiteitsontwikkeling van meiden het hebben van een pro-sociale volwassene, anders dan een ouder. Als meidenwerker kun je op zoek gaan naar zo'n pro-sociale volwassene in de omgeving van het meisje. Wellicht is er iemand op school, een sportleraar(es), een tante of buurvrouw die veel voor een meisje betekent en kan fungeren als rolmodel. Je kunt het instrument "Makers en brekers in je netwerk" gebruiken om te ontdekken wie dit een meisje is. Als meidenwerker kun je ook zelf deze rol hebben.

4. Vergroten van het netwerk

Het laatste aanknopingspunt is het vergroten van het netwerk. Zoals uit de literatuur blijkt is het belangrijk voor het versterken van zelf vorm (willen) geven aan hun leven dat meiden kunnen ontdekken wie zij willen zijn en wat zij zelf belangrijk vinden. Om dit als meidenwerker te faciliteren is het goed om meiden in aanraking te laten komen met andere omgevingen waarin andere normen en waarden gelden. Een manier om dit te faciliteren is het actief op zoek gaan naar andere omgevingen (zoals een sportclub of bijbaan).

Aandacht voor veiligheid

Veiligheid stelt het meidenwerk als voorwaarde voor samenwerken met de omgeving van meiden. Meiden die zich niet veilig of niet prettig voelen in een bepaalde omgeving, zullen zich passief opstellen, terugtrekken of zelfs afhaken. Voor meidenwerkers is het daarom belangrijk om te bekijken of de nieuwe of bestaande omgeving waarmee zij willen samenwerken, voldoen aan de randvoorwaarden van participatie (zie algemene factsheet). Daarbij komt dat ouders zich vaker zorgen maken om de veiligheid van hun dochter. Wanneer meidenwerkers besluiten om samen te werken met nieuwe omgevingen, is het daarom belangrijk zich bewust te zijn van deze bezorgdheden. Informatieverstrekking (zoals waar hun dochters naar toe gaan, hoe zij er komen en wie er mee gaan) aan ouders is daarom met name bij jonge meiden zeer belangrijk.

LITERATUUR

- Abdallah, S., Kooijmans, M. & Sonneveld, J. (2016). *Talentgericht werken met kwetsbare jongeren: ontwikkelwerk, erkenningswerk, verbindingswerk*. Bussum: Coutinho
- Boomkens, C., & Metz, J. W. (2015). *Meidenwerk, hoe en waarom werkt het? Een theoretisch verklaringmodel*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Borovoy, A., & Ghodsee, K. (2012). Decentering agency in feminist theory: Recuperating the family as a social project. *Women's Studies International Forum*, 35, 153-165.
- Bradford (2012). *Sociology, Youth & Youth Work Practice*. London: Palgrave Macmillan
- Bronfenbrenner, U. (1979) *The ecology of human development*. Cambridge, Mass.: Harvard University press.
- Carver, A., Timperio, A., Hesketh, K., & Crawford, D. (2010). Are children and adolescents less active if parents restrict their physical activity and active transport due to perceived risk? *Social Science and Medicine*, 70, 1799-1805. doi:10.1016/j.socscimed.2010.02.010
- Charrad, M. M. (2010). Women's agency across cultures: Conceptualizing strengths and boundaries. *Women's Studies International Forum*, 33, 517-522.
- Christens, B. D., Peterson, N. A., & Speer, P. W. (2011). Community participation and psychological empowerment: Testing reciprocal causality using a cross-lagged panel design and latent constructs. *Health Education & Behavior*, 38(4), 339-347.
- Duits, L. (2008), *Multi-Girl-Culture: An Ethnography of Doing Identity*. Amsterdam: Vossiuspers/ Amsterdam University Press.
- Fivush, R., & Buckner, J. P. (2000). Gender, sadness, and depression: The development of emotional focus through gendered discourse. In A. H. Fischer (Ed.), *Gender and emotion: Social psychological perspectives. Studies in emotion and social interaction*. 2nd series (pp. 232-253). New York: Cambridge University Press.
- Hornby-Turner, Y. C., Hampshire, K. R., & Pollard, T. M. (2014). A comparison of physical activity and sedentary behavior in 9-11 year old British Pakistani and White British girls: A mixed methods study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 11, 1-11. doi:10.1186/1479-5868-11-74© Hornby-Turner et al.; licensee BioMed Central Ltd. 2014
- Ince, D., Yperen, T. A. v. & Valkestijn, M. (2013). *Top tien positieve ontwikkeling jeugd. Beschermende factoren in opvoeden en opgroeien*. Retrieved from <http://www.nji.nl/nl/Top-tien-positieveontwikkeling-jeugd.pdf>.
- Isaacs, T. (2013). Feminism and agency. *Canadian Journal of Philosophy*, 32(1), 129-154.
- Kroneman, L. M., & Van der Molen, E. (2015). Het ontstaan van probleemgedrag bij meisjes. In K. Nijhof & R. Engels (Eds.), *Meisjes in de zorg. Signalering, preventie en behandeling* (pp. 71-86). Amsterdam: SWP.
- Lee, V. E., Burkam, D. T., Zimiles, H., & Ladewski, B. (1994). Family-structure and its effect on Behavioural and emotional problems in young adolescents. *Journal of Research and Adolescence*, 4, 405-437. Verkregen van: <http://www>.

tandfonline.com/doi/abs/10.1207/s15327795jra0403_4

- Matthews, B. & Hubbard, D.J (2008). "Moving Ahead: Five Essential Elements for Working Effectively With Girls." *Journal of Criminal Justice*, 36(6):494–502
- McDonald, N., Deakin, E., & Aalborg, A. (2010). Influence of the social environment on children's school travel. *Preventive Medicine*, 50, 65-68. doi:10.1016/j.ypmed.2009.08.016
- McGue, M., Elkins, I., Walden, B., & Iacono, W. G. (2005). Perceptions of the Parent-Adolescent Relationship: A Longitudinal Investigation. *Developmental Psychology*, 41(6), 971-984.
- Nijhof, K., & Engels, R. (2015). Sociaal-emotionele ontwikkeling van adolescente meisjes. In K. Nijhof, & R. Engels (Eds.), *Meisjes in zorg. signalering, preventie en behandeling* (pp. 23-44). Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Nijland, E., Boomkens, C., & Metz, J. W. (2016). *Kracht van meiden! Methodiekbeschrijving voor het werken met meiden in het jongerenwerk*. Amsterdam: Lectoraat Youth Spot AKMI HvA.
- Samman, E., & Santos, M.E. (2009). *Agency and Empowerment: A review of concepts, indicators and empirical evidence*. <http://www.ophi.org.uk/wp-content/uploads/OPHI-RP-10a.pdf>.
- Spanjaard, H. & Slot, W. (2015). Tijden veranderen, ontwikkelingstaken ook. Een 'update' van het competentiemodel. In: *Kind en Adolescent Praktijk*, 3, 14-21. DOI: 10.1007/s12454-015-0029-0.
- Updegraff, K. A., McHale, S. M., Crouter, A. C., & Kupanoff, K. (2001). Parents' involvement in adolescents' peer relationships: A comparison of mothers' and fathers' roles. *Journal of Marriage and Family*, 63, 655-668. doi:10.1111/j.1741-3737.2001.00655.x
- Van Regenmortel, T. (2002). *Empowerment en maatzorg. Een krachtgerichte psychologische kijk op armoede*. Leuven (België): Uitgeverij Acco.
- Van Terpstra, L. (2005). Loverboys, een publieke zaak. *Maatwerk*, 6(5), 42-45.

Deze factsheet is een product van het project Sterk Meidenwerk waarin is onderzocht wat het meidenwerk bijdraagt aan eigen kracht van meiden. In de uitvoering van het onderzoek is samengewerkt met ContourDeTwern (R-newt), Jongerenwerk Utrecht (JoU), Dock, Streetcornerwork, Participe, Combiwel, Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden Holland en Dynamo. Het project Sterk Meidenwerk is mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van Het Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA.

Het lectoraat Youth Spot richt zich op de professionalisering van het jongerenwerk. Zij werkt bottom up (onder meer op basis van de 'tacit knowledge' van jongerenwerkers) met een open blik naar stedelijke, landelijke en internationale ontwikkelingen in de werelden van jongeren, samenleving, wetenschap en beleid. Het lectoraat Youth Spot wordt gevormd door Combiwel, Streetcornerwork, Dock, Jongerenwerk Utrecht (JoU), Roc van Amsterdam, Youth for Christ, Xtra welzijn, Participe, ContourDeTwern (R-newt), De Schoor, Dynamo, Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden Holland en de Hogeschool van Amsterdam.

Lectoraat Youth Spot

Amsterdams Kenniscentrum voor Maatschappelijke Innovatie
Hogeschool van Amsterdam
Postbus 1025
1000 BA Amsterdam

hva.nl/youth-spot

*Copyright © 2018, Hogeschool van Amsterdam
Overname van informatie uit deze beschrijving is toegestaan onder
voorwaarde van correcte en volledige weergave van de uitkomsten en correcte
bronvermelding.*

